METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Metropoolregio Eindhoven

Vergadering Dagelijks Bestuur d.d. 26 juni 2023

Agendapunt : 14.

Onderwerp : Onderzoeksrapport "Elke regio telt"

Probleemstelling : Het gaat pas echt goed met Nederland, als het overal in Nederland goed gaat. Elke regio is uniek en kent haar eigen kansen en uitdagingen. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB) adviseren in het rapport dat het kabinet bij beleidskeuzes de nadruk niet alleen moet leggen op economisch rendement, maar ook op de gevolgen voor de samenleving en de leefomgeving in alle regio's van Nederland. In het rapport worden drie aanbevelingen gedaan:

- herijk de reguliere investeringslogica van het rijk
- investeer in langjarige programma's voor regionale ontwikkeling
- werk aan een vitale relatie tussen regio's en rijksoverheid

Voorstel : Te besluiten om:

- Kennisnemen van het rapport 'Elke regio telt' en onderliggende aanbevelingen
- In het verlengde van de aanbevelingen uit dit rapport hier een verdere uitwerking/ doorontwikkeling aan te geven in relatie tot het samenwerkingsakkoord. Daarbij ons te richten op de in de aanbevelingen genoemde 'Kansenagenda' en te ontwikkelen duurzame financiële arrangementen voor regio's en hiervoor afstemming te zoeken met Brainport.
- Het te starten proces om te komen tot een 'regionaal perspectief 2040' hiervoor in te zetten en te beschouwen als een basis voor een 'kansenagenda' zoals in de aanbevelingen bedoeld zodat we deze ook beter kunnen richten als onderhandelingsinzet vanuit een brede welvaartsdenken richting het rijk.
- In het eerstvolgende dagelijks bestuur met een eerste opzet en plan van aanpak hiervoor terug te komen.

Besluit :

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

wel openbaar			*Ondernemingsraad*	*Commissie van Advies*	*Dagelijks Bestuur* *2e behandeling*	*Algemeen Bestuur*
Naam auteur: *T. Pulles*			*d.d.*	*d.d.*	*d.d.*	*d.d.* *5 juli 2023*
Secretaris Metropoolregio Eindhoven			*☐ kennisneming* *☐ advisering* *☐ instemming*	*☐ kennisneming* *☐ bespreking* *☐ advisering*	*☐ kennisneming* *☐ bespreking* *☐ advisering* *☐ besluitvorming*	*☑ kennisneming* *☐ besluitvorming*
Voorlichting door : Metropoolregio Eindhoven, RHCe						

Beschrijving bijlage(n): Onderzoeksrapport 'Elke regio telt'

100371-3039\TPU\HLE\-2

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Adviesnota vergadering
Dagelijks Bestuur d.d. 26 juni 2023

AGENDAPUNT

Onderwerp	Onderzoeksrapport "Elke regio telt"

De regionale verschillen in brede welvaart worden in Nederland de laatste jaren groter en het overheidsbeleid draagt daaraan bij. Buiten de economische centrum-gebieden van Nederland verschralen en verdwijnen hoe langer hoe meer voorzieningen, onder andere op het gebied van bereikbaarheid, zorg, onder-wijs en cultuur. Dit leidt tot sociaaleconomische tekorten en ook tot gezondheidsachterstanden in regio's. ***Uit deze tekst komt ook een verandering van koers vanuit het rijk terug waarin niet alleen op de "mainport-gebieden" als economische kerngebieden gestuurd zal gaan worden.***

De beleving in veel regio's buiten de economische kerngebieden laat zich kortweg het best omschrijven dat mensen zich niet gezien en begrepen voelen door de rijksoverheid. Men voelt zich in de regio's overgeslagen bij investeringen van het Rijk in de economie, de zorg, de infrastructuur, het openbaar vervoer, de culturele voorzieningen en het onderwijs. Ditzelfde geldt voor kansen voor aanleg van OV-verbindingen in meer landelijke gebieden. ***In onze regio gaat het overall goed maar nog niet overal. Voorbeelden daarvan zijn het NOVEX de Peel en de opgaven rondom de bereikbaarheid voor de hele regio.*** Dit vraagt een investering voor de komende 15 jaar.

Elke regio is uniek en complementair in haar opgaven. ***De Metropoolregio Eindhoven vraagt om een duurzaam langjarig investeringsmodel zodat de tweebenigheid van deze regio met een duurzame groei van het ecosysteem én het landelijk gebied beide in balans kunnen ontwikkelen met oog voor mens, economie en natuur.***

De aanbevelingen om voor elke regio een 'kansenagenda' op te stellen waar ook duurzame financiële arrangementen aan gekoppeld zouden moeten gaan worden zijn ook een belangrijk signaal om onze agenda op te richten. De in ons samenwerkingsakkoord opgenomen opdracht om te komen tot een "regionaal perspectief 2040" leent zich hier goed voor. Daarmee kan deze opdracht zich ook beter richten als inzet richting het rijk in het belang van de economische én sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen voor onze regio.

Achtergrond onderzoeksrapport
De regionale verschillen in brede welvaart worden in Nederland de laatste jaren groter en het overheidsbeleid draagt daaraan bij. Buiten de economische centrum-gebieden van Nederland verschralen en verdwijnen hoe langer hoe meer voorzieningen, onder andere op het gebied van

bereikbaarheid, zorg, onder-wijs en cultuur. Dit leidt tot sociaaleconomische tekorten en ook tot gezondheidsachterstanden. Veel mensen waarderen het leven in de regio's buiten de economische centrumgebieden van Nederland om allerlei redenen zoals: ruimte, sociale verbondenheid, landschap of rust. Maar er zijn teveel onwenselijke achterstanden in brede welvaart. Onwenselijk, omdat ze de vitaliteit en leefbaarheid van gemeenschappen in de regio's ondermijnen en voor Nederland als geheel tot nadelige effecten leiden. Er wordt vastgesteld dat er in het huidige rijksbeleid sprake is van een focus op economische centrumgebieden en dat de overheid geneigd is om vanuit een 'macroperspectief' op doelmatigheid te kijken naar investeringen en (semi)publieke voorzieningen, zonder daarbij oog te hebben voor de specifieke, regiogebonden context.

Relatie met de Brainportregio
Onze regio kenmerkt zich de afgelopen jaren door een sterke economische groei dat de regio veel te bieden heeft. Het vraagt ook veel van de regio en legt een druk op bijvoorbeeld het voorzieningenniveau in deze regio. De huidige financiéringsarrangementen zoals de 1e trance regiodeal zouden verder doorontwikkeld kunnen/ moeten worden tot een duurzame langjarige bijdrage om structureel te investeren om de leefbaarheid van deze regio niet alleen overall maar overal te verbeteren.

Voor een uitgebreide toelichting wordt naar het rapport verwezen (zie bijlage)

Samenvatting aanbevelingen

- **Herijk de reguliere beleids- en investeringslogica van het Rijk**

Beleid en investeringskeuzes van de rijksoverheid moeten niet langer vanzelfsprekend leiden tot 'sterker te maken wat al sterk is'. De betekenis van keuzes van het Rijk voor de brede welvaart in regio's, zou veel beter doordacht moeten worden. Het gaat in de besluitvorming immers niet alleen om de economische kracht van het land, maar om een acceptabel niveau van brede welvaart in heel Nederland. Dat betekent dat overal tenminste een basis voor vitale gemeenschappen moet worden gegarandeerd, maar die basis zal niet in elke regio in Nederland hetzelfde eruitzien. Die is afhankelijk van de specifieke regionale structuur, het regionale karakter en de behoeften van bewoners.

- **Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling**

Samenwerkende partijen in de regio's moeten een 'kansenagenda' maken voor de ontwikkeling van brede welvaart voor de lange termijn. Zij bepalen gezamenlijk inhoudelijke prioriteiten op basis van regiospecifieke kansen, behoeften en opgaven. De 'kansenagenda's' moeten ook aansluiten bij de aanpak van grote nationale en Europese opgaven voor de toekomst. Het Rijk moet op basis van de kansenagenda's langjarig extra financiële ruimte vrijmaken (dus boven op de reguliere budgetten) om ongewenste verschillen tussen regio's te verkleinen. Er zal altijd een onafhankelijke toets op bredewelvaartseffecten van die agenda's gedaan moeten worden.

- **Werk aan een vitale relatie tussen regio's en rijksoverheid**

Een sterkere oriëntatie in het rijksbeleid op regionale ontwikkeling vraagt om een vitale relatie tussen rijksoverheid en regio's, zodat signalen uit de regio beter doorklinken op rijksniveau en Rijk en regio gemakkelijker met elkaar in gesprek komen. Wij noemen in dit advies verschillende mogelijkheden daarvoor en bevelen aan om daarin keuzes te maken.

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

Verder vinden wij dat de rijksoverheid bij de keuzes die worden gemaakt rond de sluiting of vestiging van instellingen, nadrukkelijker spreiding over het land zou moeten nastreven. Dat geldt voor kennis- en onderwijsinstellingen vanwege hun essentiële rol in regionale ecosystemen. Dat geldt voor rijksdiensten en zelfstandige bestuursorganen (zbo's). En dat geldt eveneens bij de aanpak van de grote nationale woningbouwopgave, die volgens ons deels moet worden verwezenlijkt door middel van kleinschalige woningbouwprojecten, gespreid over de regio's in het land.

Proces behandeling rapport in tweede kamer
Het rapport is aangeboden aan de minister van BZK op 19 april. Door de commissie van BZK hebben 2 ronde tafelgesprekken plaatsgevonden in voorbereiding op een nog nader in te plannen behandeling in de tweede kamer. Er heeft ook afstemming plaatsgevonden met het VNG. Daaruit is gebleken dat de minister voor het zomerreces met een procesvoorstel naar de tweede kamer zal komen en de inhoudelijke behandeling van dit rapport wil agenderen voor het 1e kwartaal van 2024. Een regionale inzet zou goed voorbereid kunnen worden vanuit het regionaal perspectief 2040 en in goede afstemming met Brainport.

Voorgesteld wordt om vanuit de regio een proces hierop uit te lijnen en ons daarmee strategisch te richten op de in de aanbevelingen beschreven 'kansenagenda' en de daaraan te koppelen financiële arrangementen.

<u>Personele consequenties</u>
-

<u>Financiële consequenties</u>
-

<u>Paragraaf en punt werkprogramma</u>
Regionale strategie

<u>VOORSTEL:</u>
Te besluiten om:
- Kennisnemen van het rapport 'Elke regio telt' en onderliggende aanbevelingen
- In het verlengde van de aanbevelingen uit dit rapport hier een verdere uitwerking/ doorontwikkeling aan te geven in relatie tot het samenwerkingsakkoord. Daarbij ons te richten op de in de aanbevelingen genoemde 'Kansenagenda' en te ontwikkelen duurzame financiële arrangementen voor regio's en hiervoor afstemming te zoeken met Brainport.
- Het te starten proces om te komen tot een 'regionaal perspectief 2040' hiervoor in te zetten en te beschouwen als een basis voor een 'kansenagenda' zoals in de aanbevelingen bedoeld zodat we deze ook beter kunnen richten als onderhandelingsinzet vanuit een brede welvaartsdenken richting het rijk.
- In het eerstvolgende dagelijks bestuur met een eerste opzet en plan van aanpak hiervoor terug te komen.